

Veilige energiedata: Registerbeheerder en GUE als kern van de nieuwe Energiewet

Amersfoort, juli 2025

Wat verandert er in het fundament van de energiemarkt per 2026?

De **Energiewet** is inmiddels aangenomen en zal per **1 januari 2026 in werking treden**. Doel van deze wet is het realiseren van een **toekomstbestendig, transparant en efficiënt energiemarktmodel** waarin:

- Energiedata op een veilige, gestandaardiseerde manier wordt opgeslagen, beheerd en uitgewisseld.
- De positie van eindgebruikers wordt versterkt.
- En ruimte ontstaat voor nieuwe marktrollen, zoals aggregatoren en energiegemeenschappen.

De wet is een reactie op structurele veranderingen in het energiesysteem:

- Steeds meer **decentrale, duurzame energieopwekking**.
- Groeiende behoefte aan **systemische flexibiliteit** (zoals opslag en vraagsturing).
- En een exponentiële toename van **digitale gegevens** in het energiesysteem.

Een goed functionerend **afsprakenstelsel voor beheer en uitwisseling van gegevens**, is daarom essentieel voor marktwerking, netbeheer en consumentenbescherming.

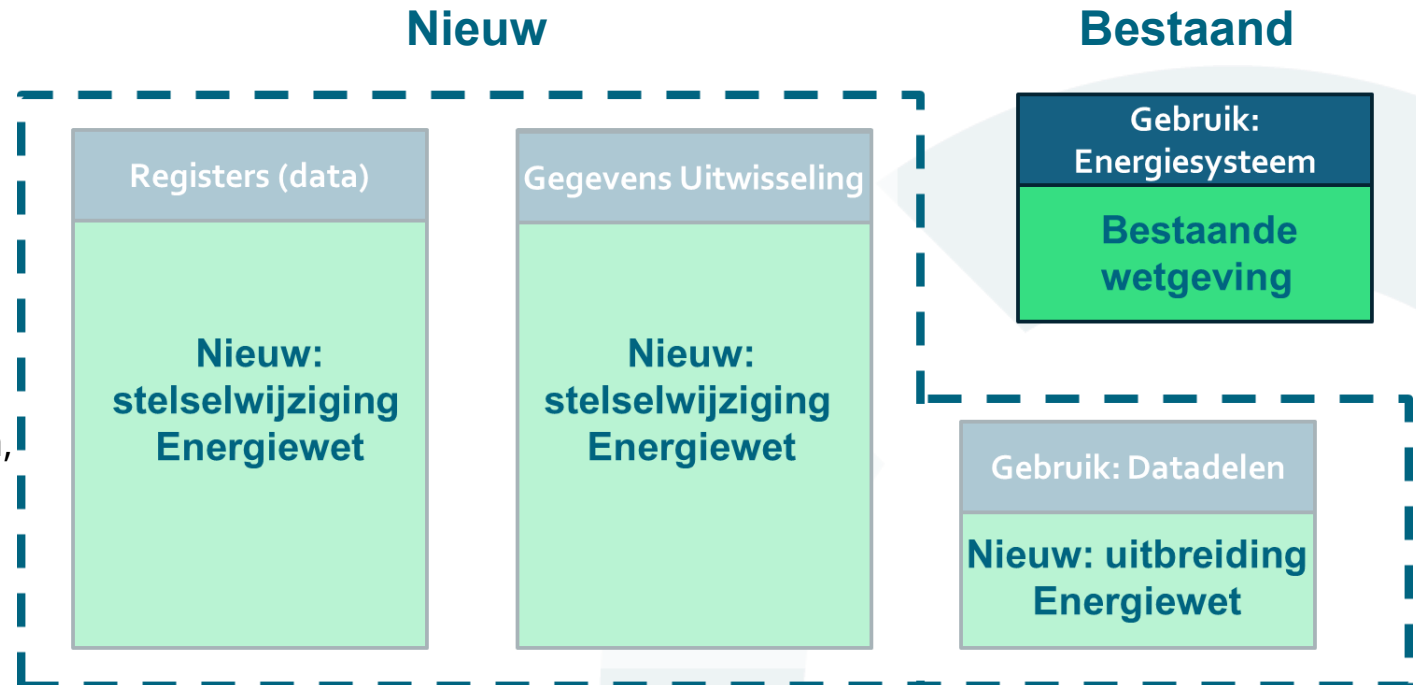
Wie draagt formeel verantwoordelijkheid voor energiedata in de nieuwe wet?

De huidige inrichting van uitwisseling van energiedata mist samenhang en borging, een wettelijk onderbouwd afsprakenstelsel is nog niet aanwezig:

- **Taken zijn versnipperd** over marktpartijen, veelal zonder heldere wettelijke grondslag.
- De rol van bijvoorbeeld netbeheerders als beheerder van registers of digitaal loket is **informeel gegroeid** en niet transparant belegd.
- Nieuwe marktpartijen (zoals dienstverleners en aggregatoren) ervaren **belemmeringen in toegang tot benodigde data**. Zo is er nu geen wettelijke grondslag voor nieuwe marktpartijen om over de gewenste data te kunnen beschikken.
- Voor eindgebruikers is het onduidelijk wie verantwoordelijk is voor hun data, wat druk zet op **vertrouwen en controle**.
- Toenemende datastromen vergroten de risico's op **inconsistenties, vertragingen en cybersecurity-incidenten**.

Structurele hervormingen onder de Energiewet

- Energiewet brengt gas- en elektriciteitsregelgeving samen in **één wet** en verstevigt zo de beleidscoherentie.”
- Met de wet activeren we **prosumenten**: consumenten die zelf opwekken, verbruiken én terugleveren, wat de energietransitie accelereert.”
- Registerbeheerders zorgen voor **centrale energiedataregisters**, wat transparantie vergroot en administratieve lasten verlaagt
- GUE vormt **één digitale backbone** voor energiedata, onmisbaar voor beleidsmonitoring.”
- **Heldere rollen** voor ACM systeembeheerders en deelnemers versterken handhaafbaarheid en markttoezicht.
- Deze wijzigingen vormen de basis voor het **formele afsprakenstelsel** voor **veilige en transparante gegevensuitwisseling** (zie volgende slide).

Hoe wordt het afsprakenstelsel het fundament van veilige en transparante gegevensuitwisseling?

Een formeel afsprakenstelsel is nodig om helder te regelen wie toegang krijgt tot welke **energiedata**, op basis van transparante **procedures en voorwaarden**. Zonder zo'n structuur ontbreken **regie, afspraken** en **vertrouwen** in het functioneren van de markt.

Hoe wordt per 1 januari 2026 geregeld dat:

- Energiedata **veilig** en **transparant** wordt **uitgewisseld**?
- Marktpartijen **gelijke toegang** hebben tot data die ze **nodig hebben voor hun rol**?
- en eindgebruikers **regie houden over hun eigen data**?

Twee stelselwijzigingen die het afsprakenstelsel toekomstbestendig maken

1. Wettelijke verankering van de Registerbeheerder

De Energiewet introduceert de formele rol van de **registerbeheerder**, belast met het bijhouden van essentiële registers, waaronder:

- Aansluitingen en allocatiepunten
- Meet- en metergegevens
- Contractgegevens

Deze wettelijke basis maakt taken, verantwoordelijkheden en standaarden voor het beheren van data transparant en er kan op worden gehandhaafd. Het schept duidelijkheid voor marktpartijen en eindgebruikers.

2. Oprichting van de Gegevensuitwisselingsentiteit (GUE)

Naast het registerbeheer wordt de coördinatie van de gehele **gegevensuitwisseling** in de energiesector belegd bij een aparte entiteit: de **GUE**.

- Deze entiteit krijgt een centrale rol in het faciliteren van **gestandaardiseerde, veilige en efficiënte gegevensuitwisseling** tussen marktpartijen, registerbeheerders en/of aangeslotene.
- De GUE is de centrale verbinder die zorgt dat alle partijen in de energiemarkt veilig en efficiënt gegevens kunnen uitwisselen.
- De wet verplicht tot heldere afspraken, procedures en voorwaarden over toegang, uitwisseling en toezicht.

GUE: Onafhankelijkheid als randvoorwaarde voor vertrouwen en marktwerking

De GUE is **bewust onafhankelijk** gepositioneerd, op afstand van netbeheerders, zodat zij geen belang heeft bij de **uitkomst**, het **gebruik** of de **toegang** tot energiedata. Dit versterkt het **vertrouwen** van marktpartijen en de **juridische en technische geborgde onafhankelijkheid** van het afsprakenstelsel.

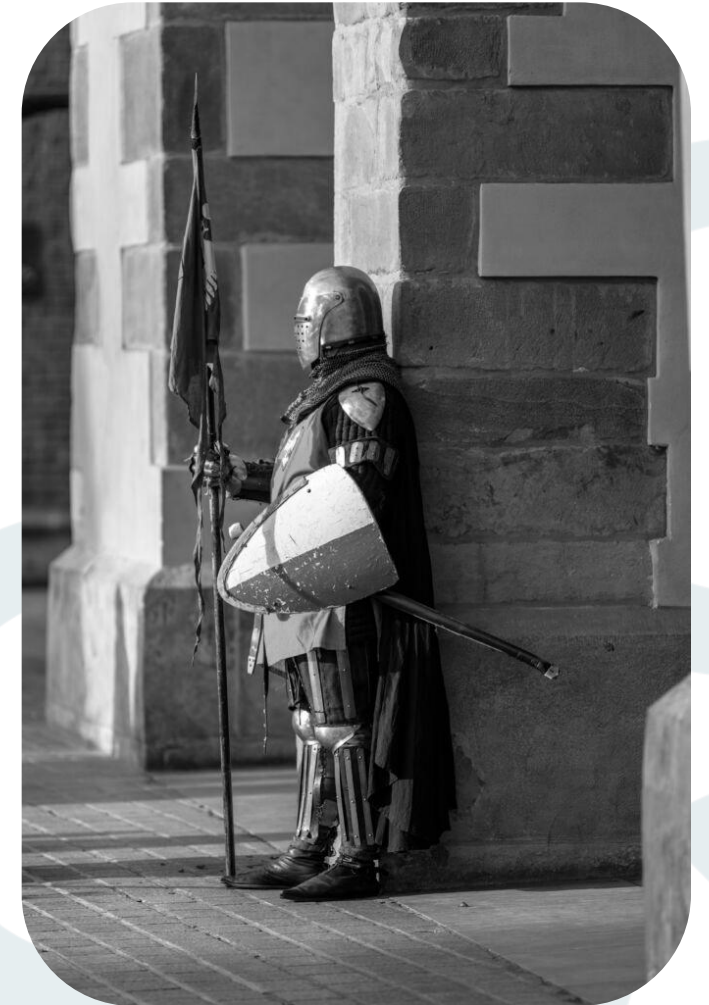
- **Scheiding van belangen:** De GUE opereert neutraal, op afstand van netbeheerders en andere markttrollen.
- **Gelijke toegang voor alle partijen:** Een onafhankelijke GUE waarborgt eerlijke toegang tot data voor alle markttrollen.
- **Vertrouwen in eerlijke en veilige toegang tot energiedata:** Marktpartijen en eindgebruikers moeten kunnen rekenen op transparante, onbevooroordeelde toegang tot energiedata.
- **Governance en toezicht:** Door de GUE op afstand van netbeheerders te plaatsen, ontstaat ruimte voor onafhankelijk toezicht en transparantie in uitvoering.
- **Interoperabiliteit met alle markttrollen:** De GUE maakt brede gegevensuitwisseling mogelijk, onafhankelijk van markttrollen of technische systemen.

De positionering van de GUE buiten het netbeheer is een bewuste ontwerpkeuze in de Energiewet, gericht op het bouwen van een open, eerlijk en veilig afsprakenstelsel voor beheer en uitwisseling van gegevens .

Let op: De GUE wordt bij wet opgericht door transmissie- en distributiesysteembeheerders (artikel 4.15), maar functioneert vanaf het begin als juridisch, organisatorisch en bestuurlijk onafhankelijke entiteit. De wet borgt dat netbeheerders geen zeggenschap of bevoordeling kunnen uitoefenen. Governance en toezicht zijn wettelijk vastgelegd en vallen onder controle van de ACM.

De GUE is de poortwachter tot gegevensuitwisseling

- **De GUE regelt** wie toegang krijgt tot de **gegevensuitwisseling** in **alle marktprocessen** en onder welke voorwaarden.
- Deze toegang wordt verleend via **gestandaardiseerde procedures** voor **identificatie, authenticatie autorisatie** en **logging**, zoals verankerd in **de Energiewet** en uitgewerkt in het **afsprakenstelsel**.
- Ook voor gegevens die nodig zijn voor **netbeheerderstaken**, zoals **administratieve processen** of **congestiemanagement** (proces A; het functioneren van het energiesysteem), verloopt de uitwisseling via de GUE.
- **De netbeheerder** blijft verantwoordelijk voor het uitvoeren van de processen, maar is voor de benodigde gegevens aangewezen op **ontsluiting via de GUE**.
- De **poortwachtersrol van de GUE** waarborgt **veilige, eerlijke** en **transparante toegang** voor alle partijen, voorkomt willekeur, en beschermt het vertrouwen in het stelsel.

HeiNormo

duidelijke afspraken ■ veilige energiedata

Bijlage I: Verantwoordelijkheden rond energiedata vanaf 2026?

1. Netbeheerders

- Hebben een (operationele) verantwoordelijkheid voor het transport van energie.
- Ze verzamelen bepaalde energiedata zoals: aansluitgegevens, capaciteitsinformatie, meterstanden.
- Ze zijn nu nog eigenaar van veel registers, maar die taken verschuiven.

2. Registerbeheerders (nieuwe wettelijke rol) – beheert de energiedata

- Wordt per 1 januari 2026 verantwoordelijk voor het beheer van centrale registers, zoals het: aansluitingenregister, contractregister, meetgegevensregister, meterregister.
- Zorgt ervoor dat deze gegevens volledig, juist en toegankelijk zijn voor wie daar recht op heeft.
- Moet dit doen volgens wettelijke regels, procedures en toezicht (bijv. door de ACM).

3. GUE (nieuwe wettelijke rol) – beheert de toegang tot energiedata

- De GUE beheert geen data zelf, maar regelt wie wanneer welke gegevens mag opvragen of doorgeven.
- Zorgt voor de veilige toegang tot energiedata, via afspraken en toestemmingenplatform.
- Is onafhankelijk van marktpartijen (zoals netbeheerders of leveranciers).

4. Marktpartijen (zoals leveranciers, aggregatoren)

- Hebben toegang tot bepaalde gegevens die ze nodig hebben voor hun rol (bijvoorbeeld om contracten af te sluiten, flexibiliteit aan te bieden, of energiediensten te leveren.)

5. Eindgebruikers (consumenten en bedrijven)

- Zijn eigenaar van hun persoonsgegevens en verbruiksdata.
- Hebben recht op inzage en controle over wie hun data gebruikt via toestemming.

Bijlage II: Wettelijke grondslagen van het afsprakenstelsel

De onafhankelijkheid van de GUE, het formele afsprakenstelsel en registerbeheerder zijn verankerd in de Energiewet ([Stb. 2025, 12](#)) en onderliggende regelgeving:

GUE – Gegevensuitwisselingsentiteit

- Artikel 4.15 – Opgericht door netbeheerders.
- Artikel 4.16 – Toegang tot en facilitering van gegevensuitwisseling.
- Artikel 4.17 – Transparante, redelijke en niet-discriminerende procedures.
- Artikel 4.18–4.21 – Weigering bij niet-naleving, beveiliging, toegang en identificatie.
- Artikel 4.25 – Overleg tot actualiseren van het afsprakenstelsel: vastleggen en actualiseren procedures.

De GUE wordt bij wet opgericht door netbeheerders (art. 4.15), maar functioneert als zelfstandig en onafhankelijk orgaan. De wet sluit aansturing of bevoordeling van netbeheerders expliciet uit. “De GUE bevoordeelt een transmissie- of distributiesysteembeheerder niet boven andere partijen.” (art. 4.16 lid 2)

Registerbeheerder

- Artikelen 4.12–4.14 – Aanwijzing en taken registerbeheerders, controles en waarborgen.
- Verantwoordelijk voor volledigheid, juistheid, toegang en bewaartermijnen van energiedata.

Afsprakenstelsel

- Artikel 4.25 – De processen zijn beschreven in hoofdstuk 2 en 3 van de Energiewet. De gegevensuitwisseling die daarvoor nodig is, wordt geregeld via het afsprakenstelsel.
- Regelt procedures voor interoperabiliteit, veiligheid, toegang en toezicht.

Bijlage III: De GUE is niet alleen onafhankelijk gepositioneerd, maar ook onderworpen aan formeel toezicht door de ACM, en moet aantoonbaar transparant en controleerbaar opereren

De Energiewet ([Stb. 2025, 12](#)) voorziet in onafhankelijk toezicht op de GUE, met duidelijke verantwoordelijkheden voor toezichthouders en rapportageverplichtingen.

Wettelijke bepalingen:

- Artikel 4.23 – Rapportage verplichting. De GUE rapporteert jaarlijks aan de Autoriteit Consument en Markt (ACM) over de uitvoering van zijn taken, en deze rapportage wordt openbaar gemaakt. Ook rapporteert de GUE op verzoek van de minister over de toepassing van EU-richtlijnen.
- Artikel 5.1 – Toezicht door ACM. De ACM is expliciet aangewezen als regulerende instantie en belast met het toezicht op de uitvoering van de Energiewet, waaronder dus de activiteiten van de GUE vallen.
- Artikel 4.25 – Procedures binnen het afsprakenstelsel moeten transparant en controleerbaar zijn.

Belang voor de markt:

- Onafhankelijk toezicht versterkt het vertrouwen in eerlijke en veilige gegevensuitwisseling.
- Transparantie en toezicht voorkomen bevoordeling van specifieke partijen.
- Toezicht maakt onderdeel uit van bredere governance van het afsprakenstelsel.